

2020-2023

Progresjonsplan for Litledalen barnehage

Denne progresjonsplanen er tenkt som en veileder for personalet i Litledalen barnehage. Den skal sikre at barna får nye opplevelser og utfordringer å strekke seg mot etter hvert som de vokser og utvikler seg.

Progresjonsplanen er delt inn i tre kategorier: de yngste, mellomste og eldste barna, slik at vi får synliggjort progresjonen innenfor hvert enkelt fagområde. Selv om progresjonsplanen er delt inn på denne måten må vi tenke helhetlig samtidig som vi sikrer at hvert fagområde og alderstrinn blir ivaretatt.

Progresjonsplanen er laget med utgangspunkt i rammeplanen og hva den sier om barnehagens innhold, og må også ses i sammenheng med vår årsplan i tillegg til Oppvekstplan og leseplan for Flekkefjord kommune.

Dette er et verktøy for hva vi voksne skal jobbe med og ikke et observasjonsskjema for barna.

Rammeplanens syv fagområder:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

Kommunikasjon, språk og tekst

I Litledalen barnehage skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster. Vi skal bidra med at barn leker med språk, symboler og tekst. Vi skal også stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling.

I Litledalen skal barna møte voksne som skal:

- skape et variert språkmiljø og felles forståelse, ut fra barnas interesse
- delta aktivt i språklig lek (som late som om lek, rollelek, konstruksjon lek osv)
- inkludere alle barna i språkstimulerende aktiviteter.
- tilby felles opplevelser som et godt utgangspunkt for samtaler
- støtte barns lek med utforskning av skriftspråket
- vise gleden ved høytlesning hver dag
- bruke språket aktivt i dagligdagse gjøremål, benevner gjenstander og det de gjør og snakker tydelig
- invitere til ulike typer samtaler der barna får anledning til å fortelle, undre seg, reflektere og stille spørsmål
- oppmuntrer barna til å fortelle, og støtter dem underveis ved å bruke bekreftelse, utvidelse og gjentakelse
- «by på seg selv» og kan introdusere barna for nye temaer gjennom konkrete, bilder, sanger, dans og dramatisering.
- støtte barnets morsmål og samtidig jobbe aktivt med å fremme barnets norskspråklige kompetanse.

De yngste barna (1-2 år)	De mellomste barna (3-4 år)	De eldste barna (5-6 år)
<ul style="list-style-type: none"> • Forstår en del vanlige hverdagsord • Kan benevne gjenstander/personer med egne ord • Utrykke seg gjennom kroppsspråk • Blir kjent med rim og regler. • Få erfaringer med enkle sanger, både med og uten bevegelser • Delta i samling og lesestund daglig • Bruk av bildebøker aktivt og tilbyr et variert utvalg av bøker fra biblioteket til hvert tema • Bli kjent med bokstaven sin • Får møte fargerike bilder på veggen ut ifra månedens tema • Musiske aktiviteter, basert på rytme, bevegelse og lyd • Flest mulig førstehåndserfaring ved læring av nye begreper • Allsidig lek, basert på barnas egne initiativ og ideer 	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke rimord og leker med språket • Ha tilgang på bøker med tekst og bilder, og de voksne leser for barna daglig • Begynnende interesse for leke-lesing og lekeskriving • Kjenne igjen navnet sitt og øve på å skrive første bokstav i navnet • Øve seg på å rekke opp hånda, og vente på tur når andre snakker • Få begynnende forståelse for overbegrep og preposisjoner • Øve på turtaking i f.eks. spill og lek • Kan gjengi kjente sanger, rim og regler • Fortelle en historie med en viss sammenheng • Motta og utføre beskjeder 	<ul style="list-style-type: none"> • Rime enkle ord og kunne klappe stavelser i ord • Ha tilgang på bøker med mer tekst og mindre bilder, og de voksne leser for barna daglig • Kunne skrive navnet sitt og kjenne til sine bokstaver • Øve på å snakke og å mene noe i plenum • Få erfaring med fortsettelsesbøker • Vite at det er forskjell på bokstaver og tall • Ha forståelse for overbegrep og preposisjoner • Spille spill som rimelotto og alias • Få erfaring med å synge lengre sanger • Få erfaring med å fortelle en enkel historie • Forstå kollektive beskjeder • Øve seg på å tape i spill og lek

Kropp, bevegelse, mat og helse

I Litledalen skal vi legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. De skal også få begynnende kjennskap til ernæring og et sunt kosthold. Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger.

I Litledalen skal barna møte voksne som skal:

- gi barna tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute og inne, i og utenfor barnehageområdet
- være aktive og tilstedeværende.
- støtte og utfordrer barna til variert kroppslig lek
- anerkjenne barnets mestring
- bruke barnehagens nærmiljø til turer i variert terreng, tilpasset barnas alder og nivå
- legge til rette for at måltidet blir en god opplevelse og at barna får en fellesskapsfølelse.
- hjelpe barnet med følelsesregulering og støtter barnet i sosialt samspill
- være sensitive til barnas uttrykk og kroppsspråk og hjelper dem å regulere følelser og sette ord på dem.
- gjøre stell og leggesituasjonen til en trygg og god opplevelse
- tilby et variert og sunt kosthold.

De yngste barna (1-2 år)	De mellomste barna (3-4 år)	De eldste barna (5- 6 år)
<ul style="list-style-type: none"> • Prøve seg i ulendt terreng i barnehagens uteområde • Tur i nærmiljø • Oppleve bakeglede • Begynne å ta aktiv del i hverdagsaktiviteter, eksempel påkledning, rydde bordet etter lunsj • Lære om hygiene og viktigheten av håndvask • Introdusere trehjuls sykkel • Oppleve mestringsglede ut ifra egen forutsetning • Prøve ut finmotoriske aktiviteter som for eksempel pusle, perle, glidelås på jakken • Prøve ut grovmotoriske aktiviteter som for eksempel å kaste ball, løpe, klatre, krabbe og åle • Bli kjent med egen kropp. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bevege seg rundt i ulent terreng • Bruker alle grunnbevegelser (rulle, krabbe) • Bli kjent med nærmiljøet • Delta i regellek • Viser utholdenhet i grovmotoriske aktiviteter • Motivere til rett blyantgrep • Øve på å tegne noe konkret • Øve på å klippe • Øve på å kle seg selv • Er tørr, sier ifra ved toalettbesøk • Vaske hender selv før og etter måltid og etter toalettbesøk • Prøve å smøre mat selv før de voksne tilbyr hjelp • Samarbeide rundt bordet • Oppmuntres til å smake på nye ting • Begynnende mestring av trehjuls sykkel. • Bli kjent med menneskekroppen 	<ul style="list-style-type: none"> • Være trygg i ulent terreng • Mestrer å balansere på en fot/hinke • Delta på lengre turer • Mer selvstendig i regellek • Selvstendighet i av- og påkledning • Rett blyantgrep • Videreutvikle tegneferdigheter • Kan klippe etter streker • Selvstendighet ved toalettbesøk • Vaske hender selv før og etter måltider, og etter toalettbesøk • Ha kjennskap til sunt og usunt kosthold • Smører mat selv • Samarbeide rundt matbordet • Klare å aktivisere seg selv, inne og ute • Få forståelse for at kroppen er vår, sette grenser og respektere andres grenser

Kunst, kultur og kreativitet

I Litledalen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon. Her skal vi møte dette blant annet gjennom formingsaktiviteter, bøker, musikk, dans og dramatisering.

I Litledalen skal barna møte voksne som skal:

- legge til rette for formingsaktiviteter der prosessen og opplevelsen er i fokus
- gi barna erfaringer med formingsaktiviteter knyttet til ulike høytider
- legge til rette for rollelek, og ha rekvisitter, som utkledningstøy, tilgjengelig til bruk i leken.
- introduserer ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk.
- oppfordre til å ta i bruk fantasi, kreativ tenking og skaperglede.
- gi anledning til å bli kjent med et mangfold av tradisjoner og kunst og kultur- både i fortid og sanntid.
- støtte dobbel kulturtilhørighet.
- bidra til at kulturelt mangfold bli en berikelse for hele barnegruppen
- være lyttende og oppmerksomme på barnas kulturelle uttrykk.
- vise respekt for barnas ytringsformer og fremme lyst til å gå videre i utforskning av det estiske.
- være kreative og bruker natur og gjenbruksmaterialer i ulike aktiviteter

De yngste barna (1-2 år)	De mellomste barna (3-4 år)	De eldste barna (5-6 år)
<ul style="list-style-type: none"> • Skal møte ulike opplevelser gjennom kroppens sanser • Bli kjent med ulike formings og naturmaterialer • Utforske ulike uttrykksformer • Erfaringer med primærfarger • Bli kjent med enkle eventyr • Bli kjent med de vanligste barnesangene • utforske å lage egen musikk med rytmeinstrumenter 	<ul style="list-style-type: none"> • Få erfaring med å leke ut eventyr og spille teater selv • Øve på å være i fokus • Undre seg rundt farger og fargeblandinger • Delta i bevegelse og sangleker • Bli kjent med flere av de gamle og nye folkeeventyrene. • Utvide sang repertoaret • Gjenskape historier, opplevelser og eventyr gjennom ulike formingsmateriell • Få kjennskap til primær og sekundær farger 	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke sin kreativitet i og skape et produkt/fremføring • Tørre å være i fokus • Ha forståelse for farger og fargeblanding • Utfolde seg gjennom musikk, dans og drama • Ha kjennskap til noen av de kjente kunstnerne vi har lokalt/nasjonalt • Bli kjent med byens kulturelle tilbud • Bruke sin kreativitet og skape ett produkt, både ute og inne, for eksempel landart • Kjennskap til fargenyanser

Natur, miljø og teknologi

I Litledalen skal barna få utforske naturen i nærmiljøet sitt, samt bruke kroppen og sansene ute. Barna skal møte holdninger om å ta vare på og legge grunnlag for å bli glad i naturen. Gjennom lek og aktiviteter ute skal barna erfare endringer i årstider, ulike måter å være i naturen på og eksperimentere med naturfenomener

I Litledalen barnehage skal barna møte voksne som skal:

- gå på turer i barnehagens nærområde, og utforsker det vi ser og finner langs stier og veier
- invitere barna til å utforske naturen i nærmiljøet sitt, samt bruke kroppen og sansene ute
- hjelpe barna å ta vare på naturen, beskytte liv og ta med søppel vi finner tilbake til barnehagen. Barn og voksne kildesorter.
- veilede barna i å vise omsorg og respekt for alt som lever i naturen
- være gode rollemodeller og grunnleggende holdninger om å ta vare på og legge grunnlag for å bli glad i naturen
- gjennom lek og aktiviteter ute gi barna erfaringer i endringer i årstider, ulike måter å være i naturen på og eksperimentere med naturfenomener.
- undre seg sammen med barna om fenomener i naturen.
- gi tid og anledning til å stille spørsmål, reflektere og lage egne forklaringer på problemstillinger, og til å delta i samtaler om det de har erfart og opplevd.

De yngste barna (1-2 år)	De mellomste barna (3-4 år)	De eldste barna (5-6 år)
<ul style="list-style-type: none"> • Oppleve endringer i naturen sol/regn, kulde/varme. Se, lytte, kjenne, lukte og smake. • Oppleve glede med å være ute, bli kjent med ulike elementer som sand, vann, snø, is, leire og jord. • Øve seg på turer i ulendt terreng • Undre seg sammen med de voksne om naturfenomener som for eksempel årstider. • Få kjennskap til kildesortering. • Oppdage småkryp og insekter. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opplevelser med årstidenes kjennetegn • Begynne å se sammenheng mellom klær og vær • Lære om kildesortering • Få gode opplevelser med friluftsliv året rundt • Lære hvordan vi behandler dyr og insekter og tar vare på naturen • Lære seg gode holdninger og respekt for naturen • Lytte til ulike dyrelyder • Studere dyr i havet • Få kjennskap til dyrenes rolle i naturen. • Kjennskap til hvor maten kommer fra 	<ul style="list-style-type: none"> • Undre seg over naturfenomener • Bruke naturen aktivt og å få forståelse for norsk turkultur • Kjenne til næringskjede og økosystem • Få erfaring med bruk av spikkekni, hammer og sag • Forsyne seg med mat etter behov • Lære mer om gjenbruk og resirkulering • Erfaring med å finne frem klær tilpasset været • Kjenne igjen dyrelyder • Lære om fødsel og død • Studere og sløye fisk

Antall, rom og form

I Litledalen skal vi gi barna mulighet til å delta i lek og aktiviteter som gir de erfaring med form, mengde, størrelse og konstruksjon. Vi skal stimulere barnas undring og nysgjerrighet. Det handler også om å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søke løsninger.

I Litledalen skal barna møte voksne som skal:

- introdusere barna for spill, bøker og aktiviteter som inspirerer til matematisk lek og tenking
- sorterer, klassifiserer og se på likheter og ulikheter sammen med barna
- ha ulike typer klosser og andre konstruksjonsleker tilgjengelig, slik at barna får erfaring med ulike måter å bygge på
- se matematiske sammenhenger i ulike aktiviteter både planlagte og spontane
- bruke matematiske begreper reflektert og aktivt i hverdagen
- stimulere og støtte barnas evne og utholdenhet i problemløsning
- legge rette til for matematiske erfaringer gjennom å berike barnas lek og hverdag med matematiske ideer og utdypende samtaler.
- oppfordrer dem til å bruke kroppen og sansene for å utvikle romforståelse.
- introduserer barna for kjente folkeeventyr og barnesanger med størrelser, tall og telling.

De yngste barna (1-2 år)	De mellomste barna (3-4 år)	De eldste barna (5-6 år)
<ul style="list-style-type: none"> ○ Bli kjent med tallene opp til 10 ○ Møte sang og eventyr som omhandler tall og telling, størrelser og preposisjoner ○ Bli kjent med ulike former ○ Bruk av puslespill ○ Kjennskap til ulike farger ○ Bruke ulike konstruksjon leker ○ Bruke naturen som arena til lek med matematiske fenomener, som for eksempel lek med vann, sand, steiner osv ○ Få erfaring med ulike størrelser, mengder og vekt. ○ Bli kjent med barnehagens dagsrytme- få ett begynnende kjennskap til tidsperspektiv. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Få erfaring med telling opp til 20 ○ Spille spill med terning med voksenstøtte ○ Kjenne til formene trekant, kvadrat og sirkel ○ Legge puslespill med flere brikker ○ Bruke mattekassen ○ Bygge med mer avansert konstruksjonsmateriell ○ Bruke naturen som arena for å finne matematiske elementer for eksempel formjakt ○ Bruke begreper som i dag, i går og i morgen ○ Sortere gjenstander etter størrelse og få erfaring med begrepene. ○ Få erfaring med å bruke penger som materiell i rollelek ○ Få erfaringer med å bruke preposisjoner 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Få erfaring med å telle opp til 100 ○ Automatisere terning ○ Kunne se forskjell på kvadrat og rektangel ○ Få kjennskap til begreper som vekt, lengde og mengde gjennom ulike aktiviteter ○ Bli kjent med enkle matematiske begreper som pluss og minus ○ Kjenne til tidsbegrep som dag, måned og dato ○ Lage ulike mønster med for eksempel perling, klipping og tegning ○ Få erfaring med kortspill ○ Kjenne til når de har bursdag

Etikk, religion og filosofi

Alle barn skal lære å vise omsorg, danne gode verdier og holdninger. De skal oppleve å føle seg verdsatt, være trygge og ha venner. Barnehagen består av mennesker med forskjellige behov, bakgrunn og utvikling, barna skal oppleve at dette er en styrke. Videre skal barna oppleve at alle kan undre seg og at de voksne er åpne for barnas spørsmål.

I Litledalen skal barna møte voksne som skal:

- være gode forbilder og rollemodeller, med gode verdier og holdninger
- gi barna et innblikk i høytidenes kulturelle tradisjoner, for eksempel kirkevandring
- introduser religioner og livssyn som er representert i barnehagen.
- følger barnets initiativ og er tilgjengelig for barnets undring og samtaler
- løfte frem, verdsetter og lærer å respektere hverandre
- støtte barnet i å utvikle empati
- hjelpe barnet med å sette ord på følelser
- ha kunnskap og tilrettelegger for kontakt og relasjonsbygging mellom barn og bygger opp under barnas gryende vennskap og samspill
- introdusere barna for norske jule- og påsketradisjoner.
- formidle og vise at forskjellighet og mangfold er en verdi, styrke og ressurs.

De yngste barna (1- 2 år)	De mellomste barna (3-4 år)	De eldste barna (5-6 år)
<ul style="list-style-type: none"> • Gi rom for undring og samtaler • Gi barna kjennskap til ulike religioner, livssyn og høytider som er representert i barnegruppen • Vi markerer kristne høytider og tradisjoner • Lære barna respekt, toleranse gjennom gode sosiale samspill • Lære barna at vi er ulike, har ulik bakgrunn, men kan fortsatt leke sammen og ha det gøy sammen • Takke for maten. • Høflige- be om å sende • Bli kjent med de mest kjente julesangene, juleforberedelser og julebudskapet • Begynnende deleerfaringer 	<ul style="list-style-type: none"> • Empati og kunne vise medfølelse for andre. • Bli kjent med verktøy knyttet til følelser (gledning, røde og grønne tanker, vennskapskort etc) • Øve på å regulere følelser, • Øve på å sette egne grenser, god/vond berøring. • Svare høflig ved tiltale • Øve på å si god morgen, tusen takk, vær så god og hadet • Sende og ta i mot rundt bordet • Kunne filosofere og undre seg over ting som blir formidlet i samling, la barna være med å finne svaret. 	<ul style="list-style-type: none"> • Empati, øve på å komme inn i lek på en positiv måte • Bli kjent med verktøy knyttet til følelser (gledning, røde og grønne tanker, vennskapskort etc) • Øve på å regulere følelser • Få hjelp og erfaring med problemløsning og konflikthandtering • Øve på å være gode mot hverandre og å uttrykke egne følelser • La barna filosofere og undre og gjennom samtale • Bli kjent med/erfare at det ikke alltid finnes bare ett svar. • Kunne samarbeide med andre • Delta på jule- og påskevandring i kirka

Nærmiljø og samfunn

I Litledalen skal barna bli kjent med nærmiljøet sitt og få en forståelse av verden utenfor hjemmet og barnehagen. Vi skal bidra til at barna får kunnskap om lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker. De skal også få kjennskap til samisk kultur og tradisjoner, samt nasjonale minoriteter.

I Litledalen skal barna møte voksne som skal:

- sørge for at barna erfarer at deres valg og handlinger kan påvirke situasjonen både for dem selv og for andre (medvirkning)
- forebygge begynnende mobbeatferd
- behandle hvert enkelt barn individuelt
- ha fokus på det enkelte barn, og gir individuelle tilpasninger til hvert enkelt barns behov samtidig som de skal inkluderes i fellesskapet.
- gi barna like muligheter, fremme likestilling og motvirke diskriminering og rasisme
- gjøre kjent med samisk kultur og levesett og knytte det til samiske perspektivet til merkedager, hverdagsliv, kunst og kultur og mattradisjoner.
- introdusere barna for personer, steder og samfunnsinstitusjoner i nærmiljøet for å skape tilhørighet. Vi er livsglede barnehage og har samarbeid med Tjørsvågheimen som er livsglede sykehjem.
- gi barna like muligheter, fremme likestilling og motvirke diskriminering, fordommer, stereotypier og rasisme –Vi markerer internasjonal dag, FORUT prosjekt og barnehagedagen.

De yngste barna (1- 2 år)	De mellomste barna (3-4 år)	De eldste barna (5- 6 år)
<ul style="list-style-type: none"> • Lage bok til hvert barn • Opplive gruppefellesskap og erfare hvilken avdeling de tilhører • Opplevelsen av å være et betydningsfullt medlem av fellesskapet • Opplive tilhørighet • Bli kjent med nærmiljø rundt barnehagen • Opplive gode holdning fra de voksne når vi ferdes i trafikken • Opplive å bli forstått og tatt på alvor • Delta i forberedelser i barnehagen fram mot feiring av 17.mai. 	<ul style="list-style-type: none"> • Har egen perm med bilder av familie som de kan få hjelp til å hente frem • Barna får ta egne valg, og se konsekvensene av disse • Kjenne på tilhørighet til sin avdeling • Medvirkning, oppleve å bli hørt og tatt på alvor • Barna får møte mennesker i ulike roller og yrker. • Gjøre seg erfaringer i nær- og lokalmiljøet og bli kjent med nye steder i nærmiljøet. • Opplive et inkluderende miljø og at forskjeller er positivt • Øve på hvordan vi ferdes i trafikken • Gå på varierte turer i nærmiljøet - bla til gapahuken og gymsalen • Kjenne til farger i det norske flagget • Delta i planlegging av sin egen barnehagedag 	<ul style="list-style-type: none"> • Ha egen perm med bilder av familie som de kan hente frem selv og bla i/vise frem • Barna tar egne valg, og ser og reflekterer over konsekvensene av disse • Kjenne tilhørighet til sin avdeling og på tvers av avdelingene • Medvirkning, få en forståelse av at alle er viktige for fellesskapet. • Få forståelse for at alle er viktige for fellesskapet • Bli kjent med trafikkreglene og delta på "gåprøven" • Bruke nærmiljøet aktivt og varierer turområder og i lengde. - bruke gapahuk og gymsalen. • Gå på skolebesøk • Kjenne til hvorfor vi feirer 17.mai og se på bilder av kongen, dronningen og slottet.